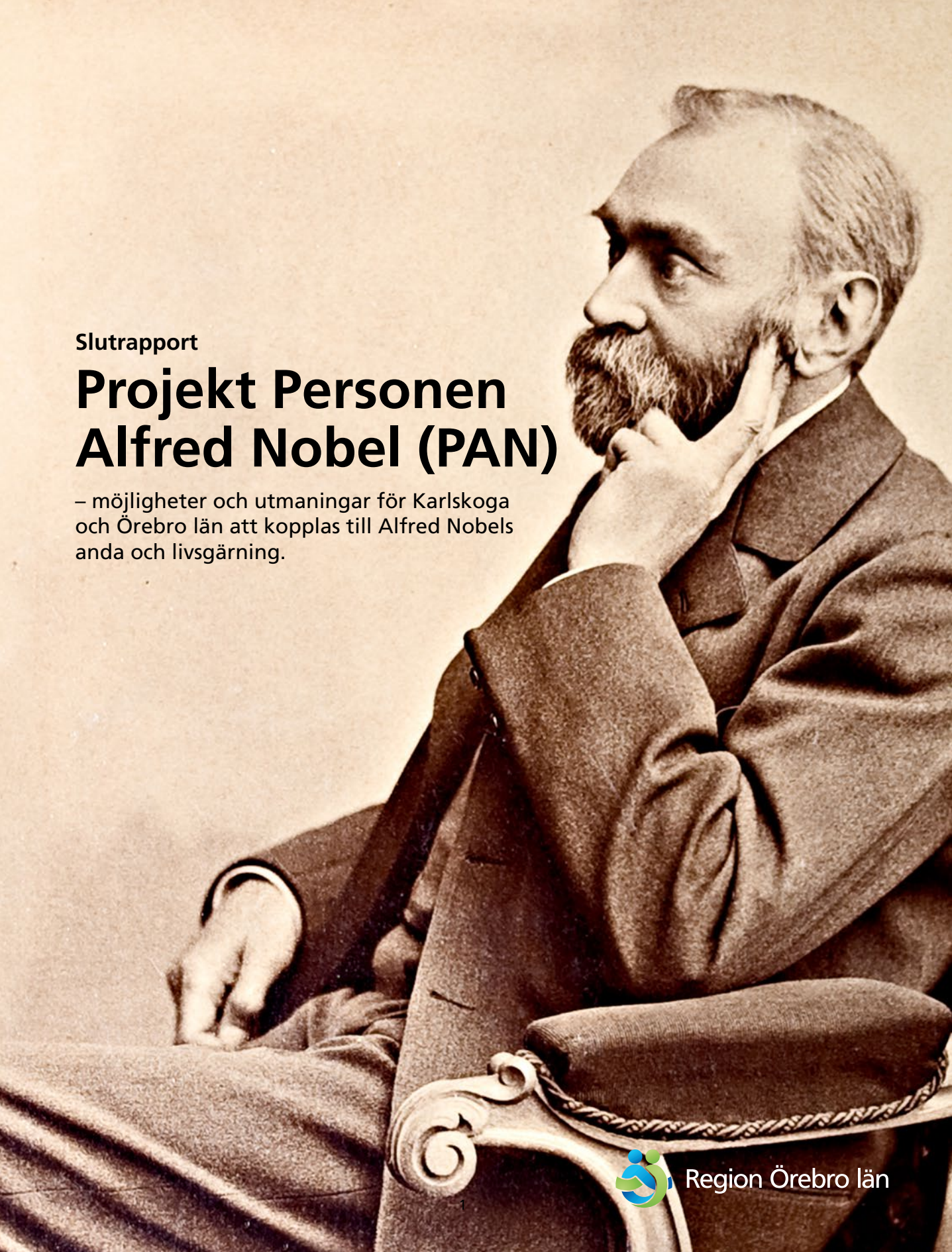

Slutrapport

Projekt Personen Alfred Nobel (PAN)

– möjligheter och utmaningar för Karlskoga
och Örebro län att kopplas till Alfred Nobels
anda och livsgärning.

Region Örebro län

Om rapporten

Huvudaktörerna i projektet har varit Region Örebro län, Karlskoga kommun och Örebro universitet. I styrgrupperna har också representanter för Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn, Nobelstiftelsen, Örebro kommun, BAE systems samt Saab Dynamics funnits med i arbetet.

Medverkande

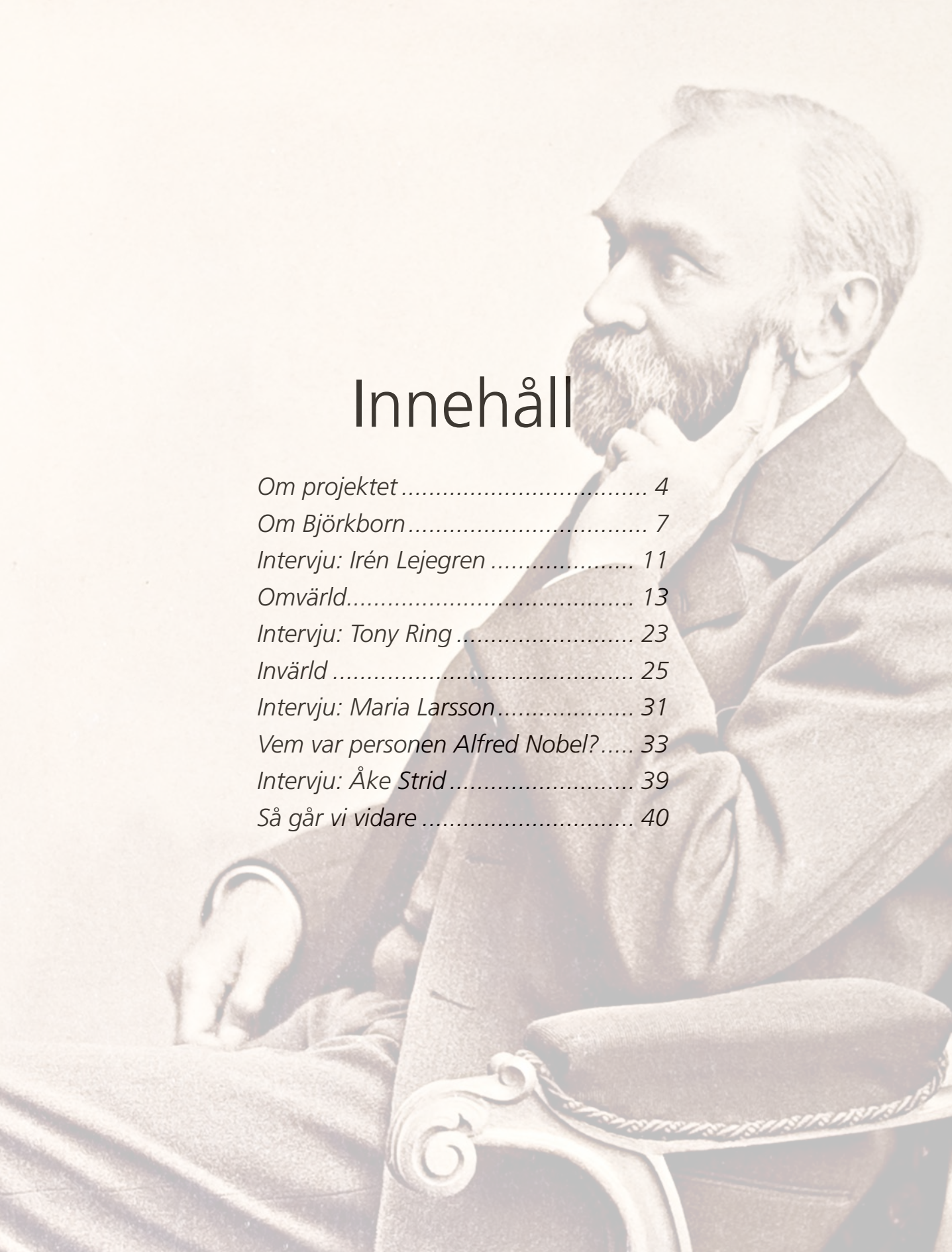
Övergripande styrgrupp, ordförande – Irén Lejegren, Regionråd, Region Örebro län

Operativ styrgrupp, ordförande – Petter Arneback, Regional utveckling, Region Örebro län

Delprocess 1, storytelling, gruppleddare – Stina Andersson, Regionkansliet, Region Örebro län

Delprocess 2, visualisering Björkborn, gruppleddare – Robert Bränn, Karlskoga kommun

Projektkoordinator – Ola Ström, Regional utveckling, Region Örebro län

Innehåll

<i>Om projektet</i>	<i>4</i>
<i>Om Björkborn</i>	<i>7</i>
<i>Intervju: Irén Lejegren</i>	<i>11</i>
<i>Omvärld.....</i>	<i>13</i>
<i>Intervju: Tony Ring</i>	<i>23</i>
<i>Invärld</i>	<i>25</i>
<i>Intervju: Maria Larsson.....</i>	<i>31</i>
<i>Vem var personen Alfred Nobel?.....</i>	<i>33</i>
<i>Intervju: Åke Strid</i>	<i>39</i>
<i>Så går vi vidare</i>	<i>40</i>

Om projektet

Alfred Nobel är troligtvis världens mest kände svensk. Dynamitens fader och genom sitt testamente instiftaren av ett pris till dem som ”hafva gjort menskligheten den största nytta.” Alfred Nobel var inte bara en hängiven uppfinnare, utan också en mycket sammansatt och intressant person. Han brann för vetenskap, kultur och mänsklig förbrödring, men bar också på ett tungsinne och en sorg över sitt eget liv. Ogift och barnlös förblev han livet ut.

Alfred Nobels koppling till Örebro län är hans förvärv av AB Bofors-Gullspång och den tillhörande herrgården Björkborn i Karlskoga. Trots att han bara hann spendera några få somrar där före sin bortgång är det den plats i Sverige med tydligast koppling till Alfred Nobels liv. Örebroregionen har idag ett väletablerat näringsliv, ingenjörstata arbetsplatser, flera företag i Karlskoga med anor från Nobels verksamheter och många som också arbetar i hans anda. Därtill har regionen framgångsrik forskning som arbetar för det som Alfred Nobel levde för; att genom nytänkande och nyfikenhet göra något till mänsklighetens nytta. Men

är personen Alfred Nobel en tillgång för Karlskoga och Örebro län som skulle kunna nyttjas i ännu högre grad och på ett mer strukturerat sätt än idag? Den frågeställningen och har varit utgångspunkten för projektet Personen Alfred Nobel.

Det har gjorts en tydlig avgränsning: Projektet handlar om Alfred Nobels anda och livsgärning – inte Nobelpriserna. Nobelpriserna och arbetet kring dem hanteras av Nobelstiftelsen, som också har haft full insyn och medverkan i projektet. Därför namngavs projektet Personen Alfred Nobel (PAN) för att understryka att det handlar om Alfred Nobels koppling till Björkborn och hur hans anda och livsgärning skulle kunna inspirera dagens arbete i Örebro län med internationalisering, forskning, innovationer och kompetensförsörjning. Dock är det tack vare att Alfred Nobel hade sina hästar stallade på Björkborn och den ihärdige testamentsexekutorn Ragnar Sohlman som vi har ett Nobelpris i Sverige.

Den här rapporten syftar till att sammanfatta projektets slutsatser på ett överskådligt och lättbegripligt

sätt och att belysa möjligheterna med att i högre grad använda Alfred Nobels namn i Örebro län, men också de utmaningar och hinder som kan stå i vägen.

I projektplanen som antogs av regionfullmäktige fastslogs att projektet skulle delas upp i tre processer. Uppdraget för delprocess 1 med tillhörande arbetsgrupp var att ”koppla samman dagens ambitioner i Örebro län med Alfred Nobel, hans anda och livsgärning och synliggöra detta med storytelling och budskapsplattform.” Parallellt med den första delprocessen jobbade en arbetsgrupp i Karlskoga med delprocess 2, en ”visualisering av hur herrgården Björkborn borde utvecklas för att spegla delprocess 1. En framtidsbild tas fram som underlag för det fortsatta och långsiktiga utvecklings- och investeringsarbetet”. En tredje och sista process är genomförandeplanen med uppgift att ”processa fram åtaganden från intressenter och formulera en långsiktig plan för implementering”. I avsnittet ”Så går vi vidare” redovisas en rad förslag på utvecklingsmöjligheter.

Det är upp till projektets huvudaktörer att avgöra

vad och när sådana satsningar kan bli av. I centrum står förstas Alfred Nobels Björkborn. Denna, delvis oslipade diamant, kan med kloka investeringar och förvaltning utvecklas till ett modernt centrum och mötesplats för akademi, näringsliv och allmänhet, utan att för den skull ge avkall på det unika, historiska arv som finns på Björkborn.

Huvudaktörerna i projektet har varit Region Örebro län, Karlskoga kommun och Örebro universitet. I styrgrupperna har också representanter för Stiftelsen Alfred Nobels Björkborn, Nobelstiftelsen, Örebro kommun, BAE systems samt Saab Dynamics funnits med i arbetet.

Alfred Nobel gillade utveckling. Han var också orädd att ta sig an outforskade områden. Det, om något, kan vara en god tanke att ta med sig i det fortsatta arbetet med att förvalta Alfred Nobels anda och livsgärning i Örebro län.

Ola Ström

Projektledare

Om Björkborn

Efter decennier utomlands återvände Alfred Nobel på 1890-talet till Sverige. Han sökte en plats där det fanns yrkeskunnande, omgivningar som tillät ballistiska provskjutningar men kanske framförallt en företagskultur som präglades av ärlighet. Han var trött på de eviga juridiska fejderna och krav från de utländska myndigheterna. Han fann det han sökte i Karlskoga.

Vid årsskiftet 1893/1894 tog Alfred Nobel över en stor aktiepost i AB Bofors Gullspång Bruk för en miljon kronor. Förvärvet av Gullspång Bofors Bruk innefattade även Björkborns Herrgård. Mellan 1894-1896 bodde Alfred Nobel till och från på Björkborns herrgård, där han arbetade med sin nyförvärvade vapenfabrik och ägnade sig åt sin favoritsyssla - experiment. Björkborns herrgård blev Alfred Nobels sista svenska hem. Där finns än idag huvuddelen av Alfred Nobels skönlitterära och vetenskapliga bibliotek samt

laboratoriet som han lät uppföra.

Sedan mitten av 1990-talet är Björkborn helt i Karlskoga kommuns ägo, med både mark och byggnader. Verksamheten bedrivs i stiftelseform med stiftarna Alfred Nobels Björkborn, Karlskoga kommun, Nobelstiftelsen, Saab Dynamics AB samt BAE Systems AB. Stiftelsen bildades år 1982 och har sedan dess enligt sina stadgar verkat för att bevara minnet av Alfred Nobel och Alfred Nobels Björkborn som museum.

Björkborn är idag ett levande museum och en omtyckt mötesplats för konferens- och evenemangsaktiviteter, både lokalt som regionalt. På museet anordnas konstupställningar, musikaftnar, teaterföreställningar och andra uppträdanden och arrangemang. På Björkborns Herrgård kan man även se några av Alfred Nobels tidstypiska möbler. Utställningen åskådliggör hur Alfred Nobels bostad kan ha sett ut på 1890-talet.

I Alfred Nobels Laboratorium finns en utställning om hans företagsverksamhet och uppfinningar, liksom en rekonstruktion av laboratoriet med en stor del originalutrustning. Här finns även hans bibliotek, som omfattar över 4500 band med 1100 titlar. Bland annat finns skönlitteratur, diktverk, lexikon, litteratur om kemi, gruvor, sjukdomar med mera.

Trädgården är alltid öppen och bjuder in till promenader på stigar och vägar. Fiffiga huset riktar sig speciellt till barn och erbjuder möjligheten att experimentera på olika sätt. Sommar-teater för barn är ett populärt och mycket välbesökt evenemang

Björkborns potential

Ett fokusområde i projektet Personen Alfred Nobel har varit att få fram en bra programhandling utifrån vilken en arkitekt kan ta fram ett förslag på hur Björkborn kan komma att se ut i framtiden. Arbetsgruppen i Karlskoga har utgjorts av representanter från fastighetsavdelningen, parkförvaltningen, stadsarkitekt, turism och näringsliv samt Alfred Nobels vänner. Inom ramen för projektet har information från tidigare förstudier hämtats och gått igenom.

Arbetsgruppen har sett över vilka bestämmelser som finns gällande detaljplan, översvämningsplaner och översiktsplanen. Statistik över antal gäster som

vilka aktiviteter som gjorts har gått igenom.

En statusbesiktning av alla fastigheter på området har gjorts vilket föranlett investeringar i ren byggnadsvård.

Förslag har arbetats fram på viktiga saker att göra för att kunna sätta Björkborn på kartan. Ett sådant är att rusta upp stallbyggnaden till en anläggning för dagkonferenser, med flera mötesrum som ska kunna ta emot mellan 10-150 gäster och vara i framkant gällande teknik och digitalisering. Ett tillagningskök är av största vikt för att kunna ge konferensgäster och besökare till herrgården/museet en helhet. Att tillhandahålla boende för några forskarstudenter är också en framtidsvision för ett utvecklat Björkborn.

Arbetsgruppen ser också stora förutsättningar för att återskapa den park som en gång fanns och utveckla parken så att den blir en given höjdpunkt att använda och besöka.

Hur Björkborn ska kunna utvecklas är en central fråga för livskraften i att använda personen Alfred Nobels namn och gärning i Örebro län i ett bredare perspektiv. Mer om vad som krävs för att detta ska bli möjligt återfinns i kapitlet "Så går vi vidare" .

Intervju

Irén Lejegren

Behovet av innovationsföretagande och samverkan mellan olika aktörer blir allt viktigare i takt med dagens snabba utveckling och enligt Irén Lejegren, regionråd och ordförande i tillväxtnämnden för Region Örebro län, behövs det en stark förebild för att inspirera arbetet.

Berätta om din bild av personen Alfred Nobel, vad gör honom intressant i dagens kontext?

– Vi har länge funderat över det faktum att vi har en superstjärna i länet. Det har till exempel talats om att döpa flygplatsen efter Alfred Nobel men vi kom fram till att innovationsarbetet är viktigast eftersom det är kopplat till tillväxt. Det är även i det arbetet vi behöver en stark ledare som både matchar innovationslusten och utvecklingsarbetet som finns här, inte minst på universitetet, och som kan attrahera den typen av idéer, personer och företag till vårt län. Vi behöver förebilder och Alfred Nobel är ett världskänt namn som står för just innovationsföretagande och uppfinningsrikedom.

Hur ser du på behovet av innovationsföretagande?

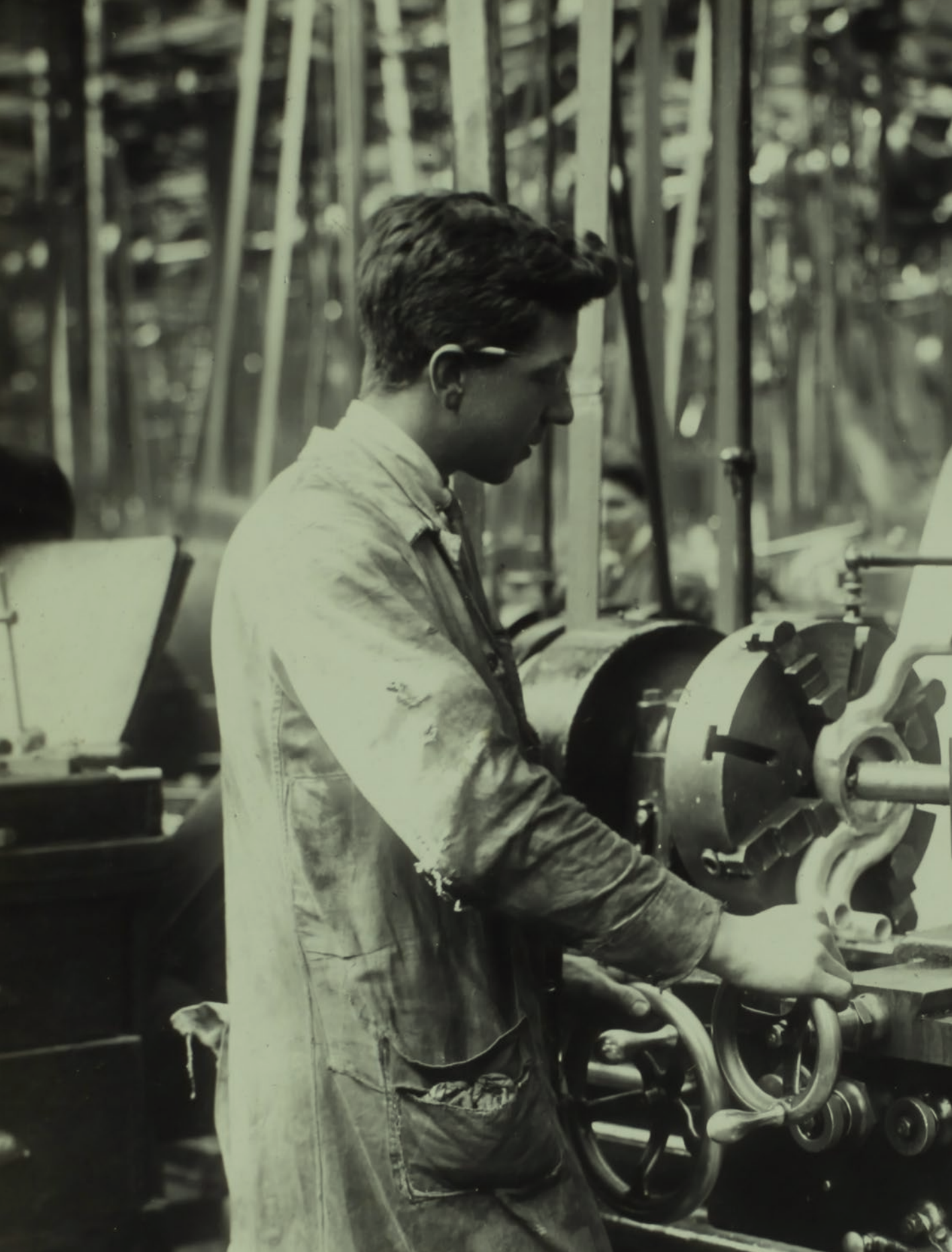
– Innovationsföretagande har alltid varit viktigt för Sverige. Det var det för 100 år sen och det är ännu viktigare idag i och med den snabba utveckling som sker nu. Vi måste ställa om väldigt kraftigt, inte minst utifrån klimathänseendet. I Sverige och i vårt län har vi tydliggjort prioriteringen av innovationsföretagande och att behovet även finns inom den offentliga världen. Det finns en drivkraft att göra annorlunda och vi behöver organisera oss för att lyckas. Därför är innovationsarenor där vi kan mötas, och pengar för att satsa på den typen av förändring, väldigt viktigt.

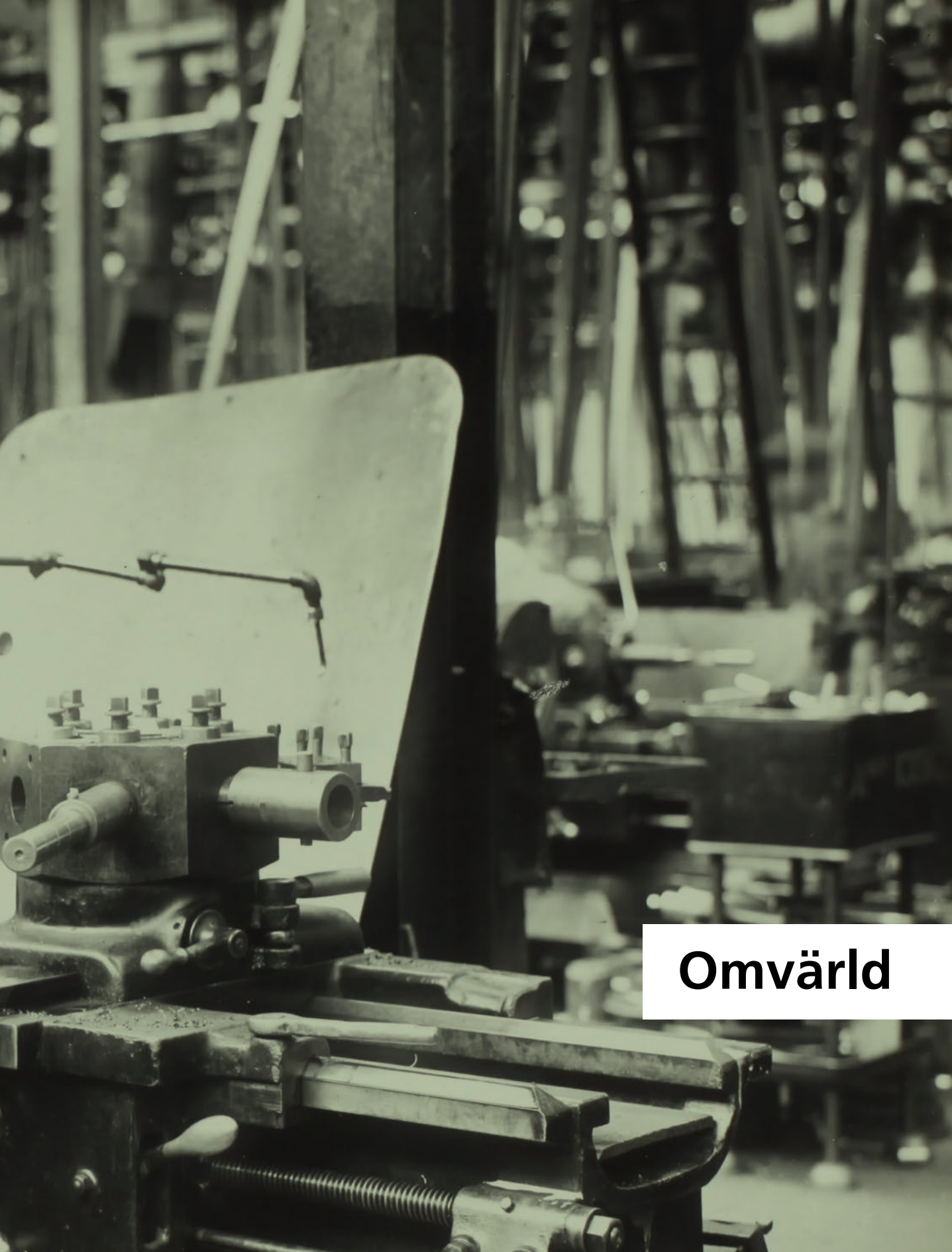
Vilken roll kan Region Örebro län spela i det nationella och internationella nätverket?

– Dels handlar det om att vara bra och vi har både ett imponerande näringsliv och ett universitet som är på väg att bli riktigt bra. På regional nivå satsar vi på att utmejsla vilka initiativ vi ska stödja genom att noggrant analysera och kartlägga var det finns utvecklingskraft, det som vi kallar smart specialisering. Sen handlar det om att synas och i nätverk gör man det genom att det finns skickliga personer i det, men också genom att man bär med sig något extra. Det skulle kunna vara Alfred Nobel.

Vad skulle Alfred Nobel kunna betyda för regionen?

– Vi har flera idéer varav en är att stötta Björkborns utveckling till att bli ett centrum för innovationsforskning och företagande. Men Alfred Nobel skulle även kunna inspirera unga personer som eventuellt inte vet vem han var. Då tror jag det är viktigt att beskriva Alfred Nobel på ett holistiskt sätt, i vilket han inte bara uppfann dynamiten utan också hade en bred och progressiv världsbild, och att drivkrafterna bakom Nobelpriset är både tankeväckande och högst relevanta än idag.

Omvärld

Omvärldsanalysen syftar till att sammanfatta trender och samhällsutvecklingar som gör kopplingen till personen Alfred Nobel extra intressant och relevant i en nutidskontext. Analysen är även en nödvändig förutsättning för att kunna ta fram en framgångsrik strategi för platsmarknadsföring. Arbetet inleddes med att kartlägga rådande omvärldstrender – i samhället i stort samt inom området platsmarknadsföring. Vidare undersöktes hur andra svenska regioner lyfter fram vad de har att erbjuda och hur de jobbar för att attrahera olika målgrupper. För att verifiera och fördjupa kartläggningen genomfördes även intervjuer med fem experter inom platsmarknadsföring och regional utveckling.

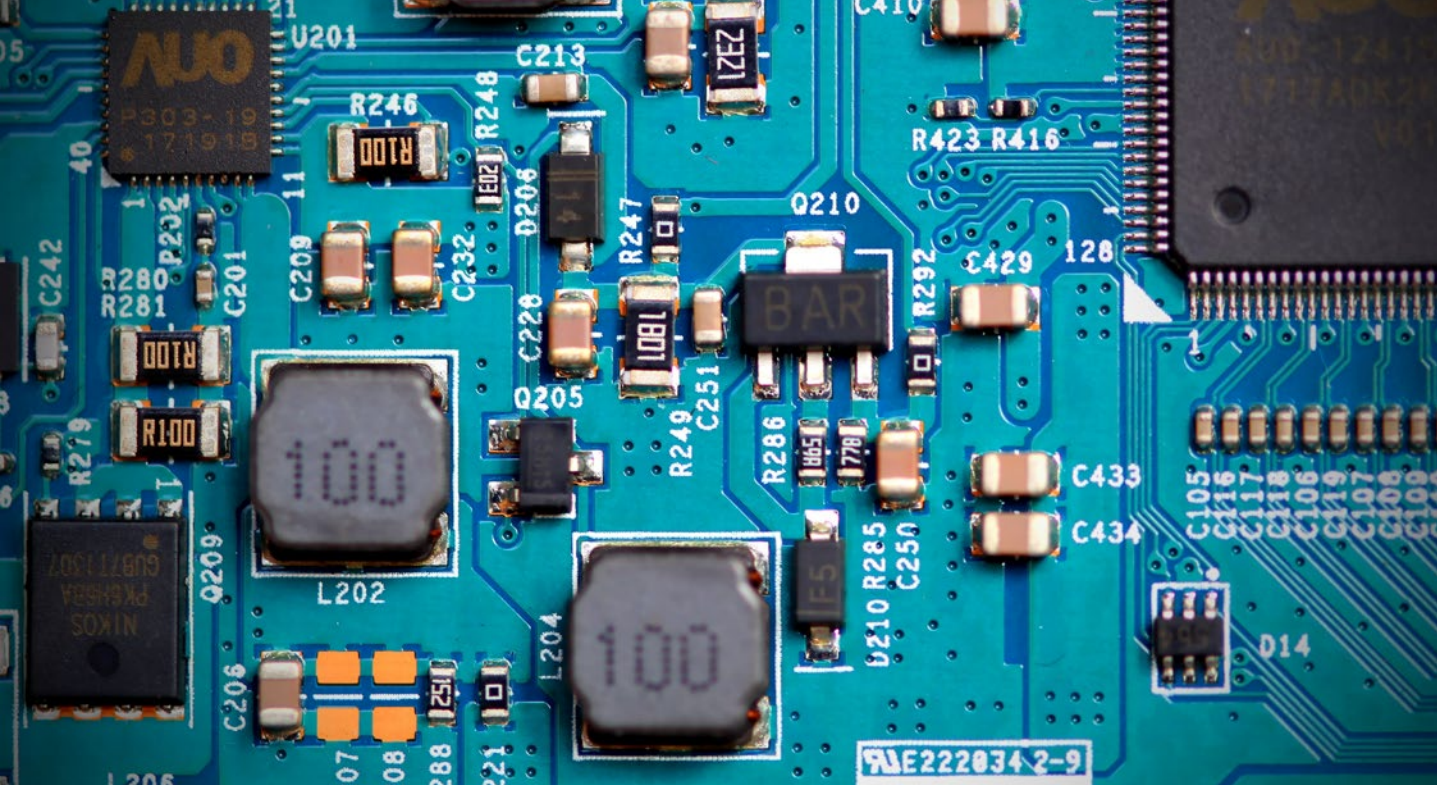
Alfred Nobels tid

Alfred Nobel verkade under den industriella revolutionen, en tid då mänskligheten genomgick en världsomvälvande omställning från jordbrukssamhälle till industrisamhälle med enorma teknologiska framsteg och innovationer. Denna teknologiska omställning sammanföll med stora kulturella och politiska skiften som upplysningen, demokratin och ett ökat fokus på mänskliga rättigheter. Men motreaktionen till dessa

framsteg ledde till ideologiska rörelser, politisk polarisering och krig.

Alfred Nobel förkroppsligar denna paradox: att innovationer ofta får oanade konsekvenser och kan komma att användas för gott såväl som ont. Nobel kunde inte själv kontrollera hur hans uppfinningar användes, men han kunde genom sina idéer och resurser verka för en bättre och friare värld.

Dagens digitalisering utgör en likande teknologisk

revolution som innebär enorma framsteg, men också turbulens, för mänskligheten. Det är därför det är så viktigt att se tillbaka till Alfreds Nobels gärning som en ledstjärna för hur vi kan navigera denna tidsålder in i framtiden.

2020-talet – det är komplicerat

Året är 2022 och världen är mer globaliserad och tekniskt avancerad än någonsin tidigare, en utveckling som inneburit framsteg som vi knappt hade kunnat förstå oss för bara några decennier sedan. Samtidigt står vi inför stora komplexa samhällsutmaningar i form av klimatförändringar, politisk instabilitet, polarisering och ökade samhällsklyftor. Förändringstakten är snabb och i efterdyningarna av pandemin, som har accelererat flera av de negativa samhällstrenderna, pågår nu ett krig i Europa som har försatt hela världen i krisläge. Hur framtiden kommer se ut är det ingen som vet, men det finns historiska indikationer både på hur problemen kan komma att utvecklas och lösas.

Protektionism och nationalism ökar i kris

Ökad protektionism och nationalism är en naturlig följd av kris som vi ser flera exempel på idag. Det beror på fight- och flightreaktioner som aktiveras när människor eller samhällen upplever hotfulla situationer. Den evolutionärt praktiska reaktionen att gömma sig och bygga murar får dock problematiska konsekvenser i dagens civilisation.

Öppenhet och samarbete är vägen framåt

Trots att läget är kritiskt har vi goda förutsättningar att vända utvecklingen, men det krävs att vi tänker om. Vi måste höja blicken och bredda perspektivet. Nya komplexa problem kan bara lösas genom nya komplexa lösningar och därför spås framtiden i gränsöverskridande samarbeten mellan discipliner, näringsliv, akademi, länder och kulturer. Bara då, menas det, kan vi åstadkomma storskalig och världsomfattande förändring.

Vi ser redan idag flera initiativ som brygger gränsen mellan utbildning, forskning och näringsliv, inte

minst inom området för forskning och innovation. Utmaningsdriv och gränsöverskridande är ledorden. Utrecht University och Göteborgs universitet är två av många akademiska institutioner som satsar på interdisciplinära arbetsmetoder och tvärvetenskapliga forskningscentrum. På EU-nivå är öppen innovation en av grundpelarna för att lösa de globala utmaningarna.

Resultat över löften

Greta Thunbergs ”Inget mer bla, bla, bla” tal är symptomatiskt för en framväxande kritik mot så kallad ”bullshit innovation” och planer som aldrig lämnar skrivbordet. Med detta menas ytliga innovationer som inte är intresserade av att vare sig förstå eller lösa grundproblemen. Kritiker belyser gärna att arbetet med FN-målen stannar i analyskedet, och att det är dags att gå från snack till verkstad.

Ett alltmer vanligt sätt att realisera och effektivisera innovationsarbete är genom prototyper och pilotprojekt. IKEA exemplifierar genom IKEA bootcamp som

bygger på innovationsprogram där startups får möjlighet att jobba med pilotbaserade projekt. Strukturen innebär att mellanhänder och överflödig kommunikation skalas ned och ersätts med kreativitet, direkt återkoppling och resultat.

Att marknadsföra en plats

Platsmarknadsföring innefattar alla aktiviteter som ämnar göra platser som länder, regioner eller städer till destinationer för företag, resurser och människor. Det är ett, sedan globaliseringens början, växande område som kantas av utveckling och trender som ofta korrelerar positivt eller negativt med andra samhällsförändringar. Platsmarknadsföringens grundläggande principer är att använda platsens kultur, historia och ekosystem för att skapa ett affektionshöjande varumärke och därmed stärka relationen mellan människan och platsen.

För att skapa en praktisk förståelse för hur Örebro län kan applicera platsmarknadsföring i sin strategi har

ett researcharbete utförts i form av trendspaning, konkurrensanalys samt intervjuer med fem experter inom platsmarknadsföring och regional utveckling.

Örebro är ett attraktivt alternativ till storstäderna

Under pandemin uppstod debatt gällande urbaniserings osäkra framtid, och visst finns det exempel på storstäder vars population för första gången krymper, men förflyttningen har snarare decentraliserats än avtagit. Idag finns det en generell dragningskraft till mindre och alternativa städer. Faktorer som spelar in är de ständigt ökande bostadspriserna i storstäderna, möjligheten till flexibla arbetssätt, och efterfrågan på en mer högkvalitativ och hållbar livsstil. Regionala utvecklingsexperten Charlotta Melander menar att Stockholm, Göteborg och Malmö kvarstår som Sveriges viktigaste städer, men att städer som Uppsala

Våra experter

- **Marcus Andersson**, delgrundade och vd på Future Place Leadership som är ett konsultföretag som specialiserar sig inom utveckling, innovation och platsmarknadsföring.
- **Andrea Lucarelli**, docent i marknadsföring vid Stockholms universitet: Andrea har regional branding eller platsmarknadsföring som fokusområde samt är författare till bok om nordisk platsmarknadsföring.
- **Charlotta Mellander**, professor i nationalekonomi vid Högskolan i Jönköping. Charlotta är expert på regional utveckling och har bland annat utvecklat teorier om den så kallade kreativa klassen och var de vill bo.
- **Helena Nordström**, grundare av Placebrander som är ett konsultföretag som specialiserar sig inom platsmarknadsföring och platsutveckling.
- **Reto Sidler**, varumärkes- och kommunikationsstrateg för Greater Zurich Area som är en sammanslutning mellan 9 regioner/stater i Schweiz som driver ett gemensamt företag för att attrahera företag till regionen.

Foto: Ove Lundqvist

och Växjö har stor potential eftersom de är betydligt billigare att bo i samtidigt som allt fler urbana värden tillkommer i takt med att städerna växer. Åldersgruppen som flyttar runt mest är den mellan 18-35. Det är en generation som är mycket medveten och engagerad i samhällets trender såväl som problem. För den här gruppen är ett bra jobb viktigt men en bra livsstil ännu viktigare. Det som lockar är bland annat intressanta mötesplatser, kultur och matupplevelser. Men det räcker inte med enbart praktiska faktorer. Immateriella värden som genuinitet, relevans och koppling till större sammanhang och idéer är alltid en del av beslutsekvationen.

När det kommer till att attrahera företag är praktiska faktorer som kompetens, kontorslokaler och närhet till Stockholm fortfarande avgörande. Men även företagen behöver i ett tidigt skede utvärdera vilka praktiska förutsättningar som finns för att skapa ett verklighetsförankrat varumärke som kan konkurrera om den meningssökande generationens arbetskraft.

Platser för de som vill göra skillnad

Många platser tar fasta på dessa insikter genom att utge sig för att vara bäst inom ett eller flera områden som forskning, innovation, entreprenörskap, hälsa, livskvalitet, inkludering och mångfald. Ett exempel är Köpenhamns vision om att bli världens första koldioxidneutrala huvudstad 2025. Det har varit en viktig faktor för att locka internationella investerare som lockats av möjligheten att hjälpa staden att ta itu med utmaningarna i samband med övergången till koldioxidneutralitet.

Andrea Lucarelli, docent i marknadsföring vid Stockholms universitet, berättar att klimatomställning har varit en stor diskurs inom platsmarknadsföring de senaste åren men att vi nu ser hur platser i framkant börjar fokusera mer på de sociala hållbarhetsaspekterna. Pittsburgh i USA är ett tydligt exempel på platsmarknadsföring med fokus på samhällsnytta och staden som katalysator för utveckling och problemlösning.

En tillhörande trend är den ökande tendensen att visa på samhällsnytta även bortom de egna gränser-

na, bland annat genom samarbeten mellan regioner. Helsinki Ring of Industry i Finland är ett långsiktigt initiativ för att utveckla och marknadsföra tio kommuner i en geografisk ring runt Helsingfors. Genom en gemensam varumärkesidentitet kan man öka medvetenheten och intresset för respektive kommun, som annars hade varit för liten för att få nationell eller internationell uppmärksamhet.

I Sverige ser vi en ökad samverkan regioner emellan. Till exempel fungerar de sju länen i östra Mellan-sverige alltmer som en gemensam, funktionell marknad för arbete, utbildning och bostäder. En styrka som lyfts fram är att städerna kompletterar varandra när det gäller olika kompetenser och specialistområden på arbetsmarknaden. Det här är ett exempel på att platsmarknadsföring inte bara handlar om att attrahera nya personer och företag, utan om att förvalta relationen till den populationen som redan är på plats. Marcus Andersson förklarar:

– Framgångsrik platsmarknadsföring fungerar som ett drivande instrument – en kraft som enar och påverkar de som bor och verkar i regionen i en viss riktning, och också stärker positionen externt.

Alfred Nobel och Örebro län

Alfred Nobel var en mycket berest man, vida känd för sina gärningar och det pris han testamenterade. Trots sin internationella livsstil och sitt avtryck i form av bostäder, fabriker och kultur är Alfred Nobel fortfarande starkt förknippad med Sverige. Kopplingen till Örebro län och Björkborn är emellertid mindre känd och kräver desto mer arbete för att stärkas.

Essensen av platsmarknadsföring är att budskapen måste spegla verkligheten för att vara effektiva och långsiktiga. Att allt fler städer och regioner beskriver sig själva som just innovativa riskerar till exempel att begreppet urholkas och förlorar sin betydelse. För att undvika detta menar Reto Sidler, varumärkesstrateg för Great Zurich Area, att alla idéer kan utvärderas efter kriterierna: trovärdig och sann, försvarbar, hållbar, och

En ny gång- och cykelbro invigdes 2022 som bättre knyter ihop staden med Björkborn.

genomförbar på kort och lång sikt. Ett pragmatiskt förhållningssätt som speglar alla visioner i framtidsspannet 5–10 år.

Enligt Helena Nordström är platsmarknadsföringens framgångsfaktor att det ska kännas rätt för de som verkar och bor i regionen, konceptet ska tåla både genom logik och intuition. Om man landar med framgång kan konceptet föda kreativitet, paketeringar och skapande och samtidigt utgöra en gemensam bas att luta sig mot. Som framgångsexempel nämner Helena Nässjö, som har lyckats balansera ställningstagandet för vad man står idag med strävan efter vart man är på väg.

Över lag är skapandet av en övergripande story som hela regionen kan samlas kring något som få svenska regioner lyckats med. Ännu färre har knutit an till en historisk person. För Örebro län innebär kopplingen till Nobel därmed en utforskad potential. Mycket tyder på att Alfred Nobel har övervägande positiva konnotationer, både vad gäller namnet och Nobelpriset. Som internationellt känd person med en bred profil kan namnet Alfred Nobel dessutom locka flera målgrupper.

För att lyckas gäller det att utgå ifrån element som är differentierade och förankrade i regionens kärnverksamhet. Fokus för en platsmarknadsföringssats är att levandegöra internt, för oavsett hur bra ett varumärke är kommer det i sig aldrig göra hela arbetet. Det är viktigt att det finns en dedikerad organisation som har mandat och resurser i såväl tid som pengar att driva processen. Berörda parter med god insikt i regionen bör involveras i arbetet för att säkerställa relevans, underlätta implementering och skapa ambassadörer. Det måste finnas en tydlig vision som många intressenter tror på och jobbar mot. Sannolikheten att lyckas blir större desto fler som ansluter sig till narrativet.

Samtidigt som det behöver finnas en tydlig identitet och ett paraplybudskap som fångar essensen i regionen måste det finnas utrymme för anpassning och flexibilitet. Dels för att alla parter ska kunna känna att de kan relatera till och efterleva identiteten, dels för att kunna anpassa budskapet beroende på vilken målgrupp man vänder sig till.

Ur ett internationellt perspektiv bör Örebro läns attraktionskraft utgå ifrån konkreta exempel som är förankrade i den lokala verkligheten. På så sätt kan man undvika floskler och särskilja sig, även inom Sveriges gränser. Marcus Andersson föreslår till exempel olika innovationssatsningar som visar på Alfred Nobels arv. Utan att basunera bör man i handling och praktik driva utveckling i personens anda. Visar man på reell och internationell nytta kan man göra symboliska handlingar som är kopplade till en mer genomtänkt strategi.

Intervju Tony Ring

Som ägare till Björkborn är Karlskoga kommun intresserade av en ökad aktivitet på herrgården. Tony Ring, kommunstyrelsens ordförande i Karlskoga kommun, inspireras av sin kollega på Villa Nobel i San Remo och ser gärna att Björkborn breddar sin eventverksamhet.

Vad är din vision för Björkborn?

– I Karlskoga har vi alltid varit stolta över Björkborn, men det är en oslipad diamant. För det första är namnet Alfred Nobel akademiskt slagkraftigt och kan i högre grad än idag användas som katalysator för att locka talang i olika åldrar och professionalitet till universitetet. För det andra kan konferensanläggningen bli väsentligt mycket större och mer tillämpad för verksamheten. Det bästa vore att kombinera behoven som konferenskunder och universitetet har. Det är därför som både gestaltningen och infrastrukturen runt Alfred Nobels Björkborn är så viktig.

Karlskoga är en expansiv stad med stor utvecklingspotential, vilken roll spelar Alfred Nobels Björkborn i kommunen?

– Alfred Nobel var kosmopolit och innovatör vilket till stor del är vad Karlskoga står för idag. Vi har haft en fantastisk industriutveckling, inte minst inom de produktgrupper som är direkt avhängiga till vad Alfred Nobel gjorde i slutet av 1890-talet. Även den interna-

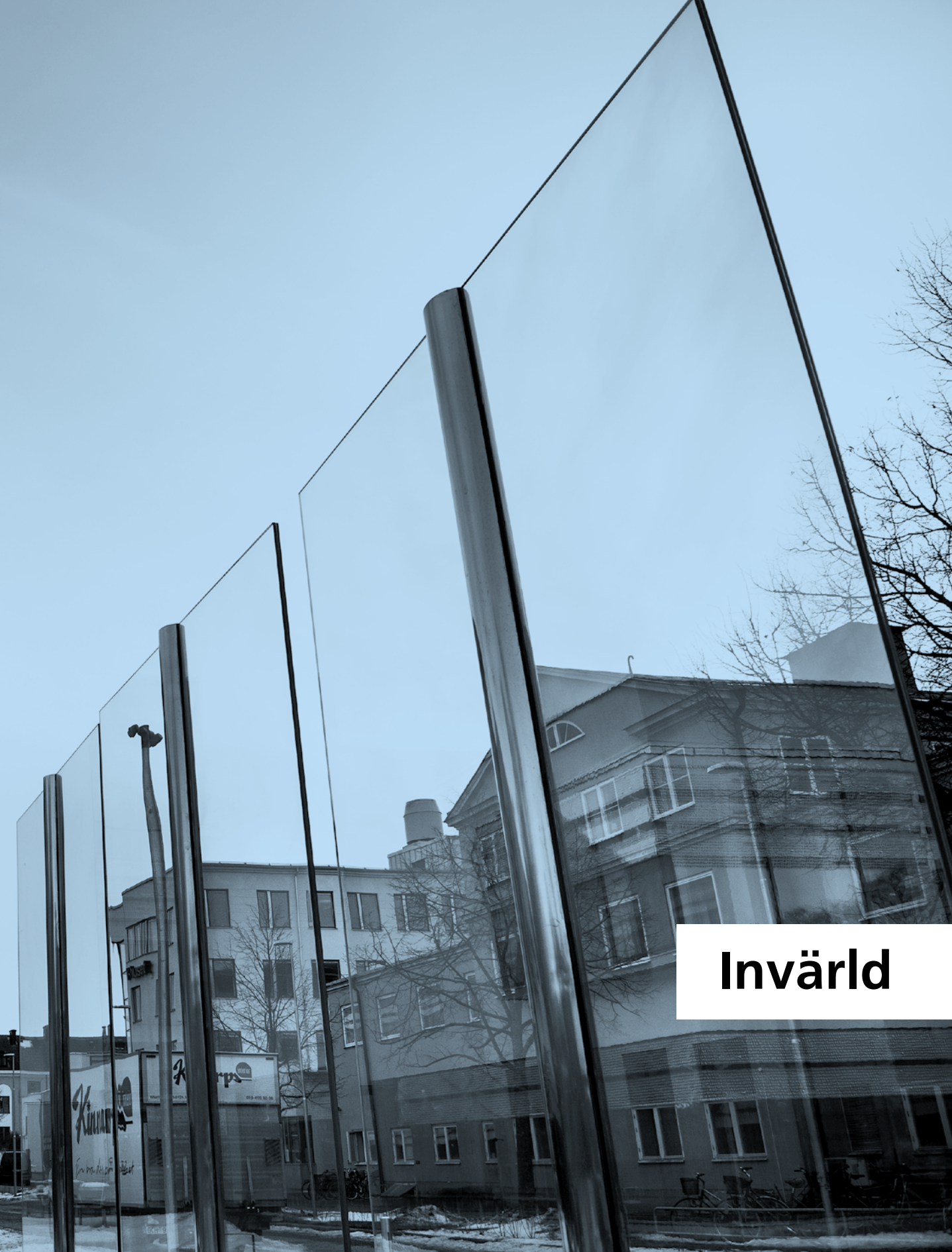
tionella miljön är tack vare våra industrier, och även om det inte var Nobel som startade bolagen så var det han som la grunden för mycket av det vi gör här idag. Det innovativa och praktiska sätt som Nobel drev bolag på för över 130 år sen är dessutom högst relevant i dessa tider med en orolig omvärld och en helt annan vilja och insikt i att vi troligen behöver satsa på en inhemsk försvarsmaterielindustri.

Vilka typer av investeringar har ni i åtanke för Björkborn?

– Min vän Gianni på Villa Nobel i San Remo har varit väldigt framgångsrik med sin eventverksamhet, och det är ungefär samma koncept vi har tänkt oss på Björkborn. För att lyckas skulle vi behöva ha ett rejält restaurangkök så att man kan erbjuda fler matrelaterade tjänster. Det behövs även en större möteslokal som rymmer fler personer samt fler grupprum i olika storlekar. På så sätt skulle vi kunna bli komplement eller konkurrent till Loka, och en viktig förlängning till universitetet.

ÖREBRO UNIVERSITET
CAMPUS USÖ

Invärld

Målet med invärldsanalysen har varit att identifiera de styrkor, potentiella utvecklingsområden och befintliga verksamheter i Region Örebro län som kan kopplas till Alfred Nobels anda och livsgärningar. Analysen har avgränsats till områdena forskning, innovation och näringsliv. Med hjälp av underlaget bestående av relevanta styrdokument och andra dokument som Region Örebro läns internationella strategi 2021–2026, Region Örebro läns strategi för klinisk forskning och innovation 2019–2030, Region Örebro läns Innovationsstrategi Örebroregionen – smart specialisering samt Örebro universitets vision och strategiska mål 2018–2022 samt Karlskoga kommuns vision, har analysen skapat en tydligare bild över vad som kan betraktas som "Örebroregionens ambitioner

Regionens styrkor - exempel från Örebroregionen

Grunden i ramberättelsen är hur Alfred Nobels förmågor och tankesätt idag lever vidare och utvecklas i regionen. Genom att koppla samman invärlds- och omvärldsanalys med analysen av Alfred Nobels anda och livsgärning kunde tre element som genomsyrar samtliga analyser identifieras.

De tre är:

- Samhällsnytta
- Gränsöverskridande möten och samarbete
- Praktisk handling

Samhällsnytta

Linje 14 och Plugga vidare Linje 14

Ett bra exempel på en insats som skapar samhällsnytta är Linje 14 och Plugga vidare Linje 14. Det är ett samarbete mellan Örebro universitet och Örebro kommun som ska inspirera fler ungdomar från miljöer med svag akademisk förankring till att studera vidare på universitet. I dagsläget samarbetar Linje 14 med ett flertal hög- och mellanstadiestadieskolor i länet. Årligen medverkar cirka 2 500 ungdomar i Linje 14s aktiviteter och totalt är 80 studenter aktiva i verksamheten. Karlskoga kommun har en liknande verksamhet under namnet Plugga vidare. Exemplet kopplar an till Alfred Nobels tro på framsteg för alla individer och stöd till grupper i samhället som på hans tid inte hade lika lätt att utvecklas och växa. Om Alfred Nobel hade levt i dag kanske han hade varit en påskyndare av att fler unga, ur alla samhällsskikt, ska kunna tillägna sig högre utbildning.

Framtidens lärarutbildning/Regionalt utvecklingscentrum (RUC)

Framtidens lärarutbildning är en femårig strategisk satsning (2017–2022) vid Örebro universitet, med syfte att utveckla en sammanhållen lärarutbildning av hög kvalitet som lockar motiverade studenter. Fokus

i satsningen är att utveckla stimulerande lärmiljöer, innovativt utbildningsinnehåll och praktisk forskning som adresserar dagens utmaningar inom skolan. Regionalt utvecklingscentrum (RUC) fungerar som ett nav i forskningsbaserad samverkan mellan lärarutbildningen vid Örebro universitet och regionens förskolor och skolor. Här förs olika kompetenser samman i olika slags forum. Forskare, doktorander, lärarutbildare, lärare och skolledare presenterar och diskuterar forskning och beprövade erfarenheter. Ett av RUC:s huvudmål är att föra ihop aktörer inom regionens skolor med lämpliga forskare för att lösa relevanta samhällsutmaningar.

Social företaganda

Att Alfred Nobel hade ett stort samhällsengagemang vittnar hans testamente om. Trots hans rikedom var pengar sällan centralt i hans liv – och som hans testamente vittnar om var han en generös person med omsorg om andra. Om Alfred Nobel hade levt i dag kanske han hade varit en entreprenör verksam inom sociala innovationer eller cirkulär ekonomi. I länet i dag finns en växande företaganda inom områden som socialt företagande, sociala innovationer och social ekonomi, något som uppmärksammas av både EU-kommissionen och OECD.

Omvärld

- Samarbete förutsättning för att lösa mer komplexa samhällsutmaningar

Alfred Nobel

- Humanist testamente "för mänsklighetens bästa"
- Symbol för tvärvetenskap och partnerskap

Invärld

- Linje 14 och Plugga vidare
- Framtidens lärarutbildning/Regionalt utvecklingscentrum (RUC)
- Social företaganda

Praktisk handling

ORU Innovation Arena med AI Impact Lab och Social Impact Lab med mera

ORU Innovation Arena är en plats där studenter, forskare och utbildande personal vid Örebro universitet möter näringsliv och offentlig sektor för att tillsammans utveckla idéer och innovationer som löser olika former av samhällsutmaningar. Två testlabb är på plats,

AI Impact Lab och Social Impact Lab. Denna arena är ett lysande exempel på gränsöverskridande möten och samarbeten, något Alfred Nobel ofta främjade under sin gärning. Att testa och pröva sig fram för att nå framgångar och utveckla nya produkter var också centralt i Alfred Nobels företagande.

Omvärld

- Kritik mot bullshit innovation
- Prototyping och att snabbt gå från test till verklighet allt viktigare
- Från funktion till mening

Alfred Nobel

- Praktiker
- Testade idéer i omgivningarna, prototyper

Invärld

- ORU Innovation Arena med AI Impact Lab och Social Impact Lab m.m.
- Globala företag med agila arbetssätt för att lösa utmaningar

Gränsöverskridande möten och samarbeten

Supermodalitet/Center for Sustainable Business

Supermodalitet/Center for Sustainable Business är Örebroregionens exempel på samarbete för att koppla ihop fyra transportslag och med hjälp av forskning och kompetens öka effektiviteten när en vara byter transportslag under dess väg. I Center for Sustainable Business (CSB) samarbetar tvärvetenskapliga team av forskare med ledare från näringslivet med att öka kunskapen om hållbara lösningar för företag, affärliv och ekonomi för att uppnå minskad miljöpåverkan, förbättrade arbetsförhållanden och livskvalitet. Just den tvärvetenskapliga dimensionen är något som tydligt syns i Alfred Nobels gärning, liksom nyfikenhet och progressivitet för att tillsammans komma på idéer och lösningar på komplexa utmaningar. Detta speglas på ett bra sätt i Örebroregionens utveckling inom logistikområdet.

Swedish Mining Innovation Bergslagen

Swedish Mining Innovation Bergslagen är en nod till den nationella kraftsamlingen och innovationsprogrammet Swedish Mining Innovation. Tanken är att noden, genom nya nätverk och kontaktytor, ska underlätta den teknikomställning som gruvindustrin befinner sig i, med stora behov av så väl tekniska lösningar som kompetens. Projektet ska i första hand rikta in sig på kopplingen mellan gruvindustri och akademi för att ta fram, och därefter tillämpa, ny teknik och förbättrade produktionsflöden. En stärkt koppling

mellan akademi och industri med ett globalt fokus ska dessutom attrahera kompetens från både när och fjärran. Förutom Örebro universitet och Region Örebro län är samtliga kommuner i Örebro län, Boliden, Zinkgruvan och Epiroc delaktiga i satsningen. Detta är ytterligare ett exempel där samarbete över gränser är vägen framåt för att utveckla en bransch, likt Alfred Nobel arbetade med partnerskap för att utveckla sina produkter och idéer.

AMEXCI/industriell additiv tillverkning

För att öka innovationstakten inom additiv tillverkning eller 3D-printing och skapa affärsmässig effekt, gick elva av de största svenska industrierna samman 2017 och lanserade joint-venturebolaget AMEXCI AB i Karlskoga. AMEXCI är ett av regionens fruktsamma samarbeten mellan lokal industri, akademi och Alfred Nobel Science Park. Ytterligare ett exempel på samarbete över gränser för att utvecklas inom ett område som kan skapa både affärsnytta och nytta för samhället i framtiden.

Sammantaget utgör dessa exempelbevis på aktiviteter och verksamheter som bedrivs i Alfred Nobels anda. Sannolikt finns det fler goda exempel, inte minst inom försvarsindustrin i Karlskoga, där tvärvetenskapliga discipliner samverkar.

Det går alltså att göra kopplingar mellan Alfred Nobels livsgärning i slutet av 1800-talet till aktiviteter i dagens Örebroregion.

Omvärld

- Globalisering, gränsdragningar och protektionism
- Behov av platser som är öppna för världen
- Gränsöverskridande samarbete, solidaritet och öppenhet vägen framåt

Alfred Nobel

- Symbol för tvärvetenskap och partnerskap
- Örebro en plats för viktiga möten genom historien (järnväg)
- Verksam över landsgränser

Invärld

- Supermodalitet / Center for Sustainable Business / Forum för logistik
- Swedish Mining Innovation Bergslagen
- AMEXCI / Industriell additiv tillverkning

Intervju Maria Larsson

Den nya gång- och cykelbron i Karlskoga är ett välkommet tillskott som ökar tillgängligheten till Björkborn. Framåt vill Maria Larsson, landshövding i Örebro och ordförande i stiftelsen Alfred Nobels Björkborn, att platsen blir ett naturligt besöksmål för landet och en knutpunkt för innovation.

Berätta om din syn på Björkborn som plats och institution.

– Björkborn är en historisk plats med fantastisk potential både ur ett regionalt perspektiv, eftersom många varken känner till eller har besökt platsen, och ur ett nationellt och internationellt perspektiv. Alfred Nobel är vår mest kände svensk och den här platsen är tillgänglig för alla. Vi har bara nyttjat en liten del av den potential som finns.

På vilket sätt hoppas du att Björkborn ska utvecklas under de kommande 5-10 åren?

– Jag hoppas att vi i större utsträckning nyttjar de styrkor som finns nära till hands. Byggnader på området måste rustas och underhållas så att det blir en attraktiv plats som är lätt att marknadsföra. Herrgårdsparken bör återställas enligt de originalritningar som finns från Nobels tid. Den kan användas som ett andra vardagsrum för Karlskogas befolkning och förstärka attraktiviteten för alla besökare.

– Innovationstanken behöver även realiseras för olika grupper, som regionala skolungdomar och nationella och internationella studenter. Det finns redan nu en verksamhet med kemishower och forskarskola, men det går att göra mycket mer. Karlskogas näringsliv

bör involveras ytterligare och gärna kopplas ihop med forskningsaktiviteterna. Komtek, den kommunala teknik- och entreprenörsskolan, kan få i uppdrag att driva en innovationstävling i Alfred Nobels anda i länet. På så sätt kan barn och ungdomar knyta an till Alfred Nobel samtidigt som man höjer intresset för naturvetenskap.

– Jag tycker även att samverkan med stiftaren Nobelstiftelsen bör utvecklas.

Vad krävs för att den utvecklingen ska ske?

– Att alla inblandade; Karlskoga kommun, Nobelstiftelsen, näringslivet, Region Örebro län, Örebro Universitet, Örebro Länsmuseum och stiftelsen Alfred Nobels Björkborn satsar resurser och tar ansvar för sina respektive delar i en gemensam utvecklingssatsning. Det krävs också ökade marknadsföringsinsatser.

Givet optimala förutsättningar, vad blir resultatet?

– Ökad kännedom om platsen Björkborns koppling till personen Alfred Nobel som leder till ökade besöksströmmar, fler konferenser och starkare naturvetenskaplig koppling mellan utbildning, forskning och näringsliv.

Vem var personen Alfred Nobel?

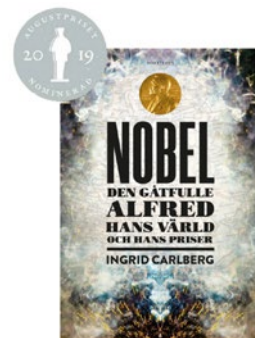
Alfred Nobel är rättmätigt berömd för att ha instiftat ett av världens finaste priser. De flesta vet även att Alfred Nobel är upphovsman till dynamiten och en lång rad andra uppfinningar. Men vem var mannen bakom idéerna?

Vem var Alfred Nobel?

Alfred Nobel föddes 1833 i Stockholm och bodde därefter majoriteten av sitt liv utomlands. Som en sann kosmopolit knöt han kontakter över hela världen och skapade under sin livstid ett imponerande affärsnätverk. Tack vare detta talade Alfred Nobel inte mindre än fem språk flytande, svenska, engelska, franska, ryska och tyska. Men trots att han spenderade så mycket tid utomlands kände han sig genomgående som svensk. Han brevväxlade med sina bröder och skrev även de flesta av sina litterära försök på svenska. Mot livets slut var det till Sverige han sökte sig.

Renässansman av rang

Alfred Nobel hade ingen examen men kallade sig själv ingenjör, vilket han kunde då titeln inte var skyddad på den tiden. Lagd åt det praktiska hållet var Alfred Nobel mycket förtjust i att testa saker, vilket färgade hans sätt att arbeta. Istället för att använda teori eller etablerade vetenskapliga metoder utgick han från magkänsla och intuition och praktiserade därefter ambitiös trial-and-error. På så vis var han en amatör, men en skicklig sådan, enligt Ingrid

Carlberg, författare till boken *Nobel: Den gåtfulle Alfred, hans värld och hans pris*.

Genom nyfikenhet, hårt arbete, envishet och idérikedom blev Alfred Nobel en sann renässansman, och med tydlig moralisk kompass därtill. Han föraktade till exempel USA:s näringsliv då han ansåg att det bestod av skojare och jurister som parasiterade på andras skapelser. Ett av skälen till att Alfred Nobel återvände till Sverige var just övertygelsen om att andelen ärliga människor var högre där.

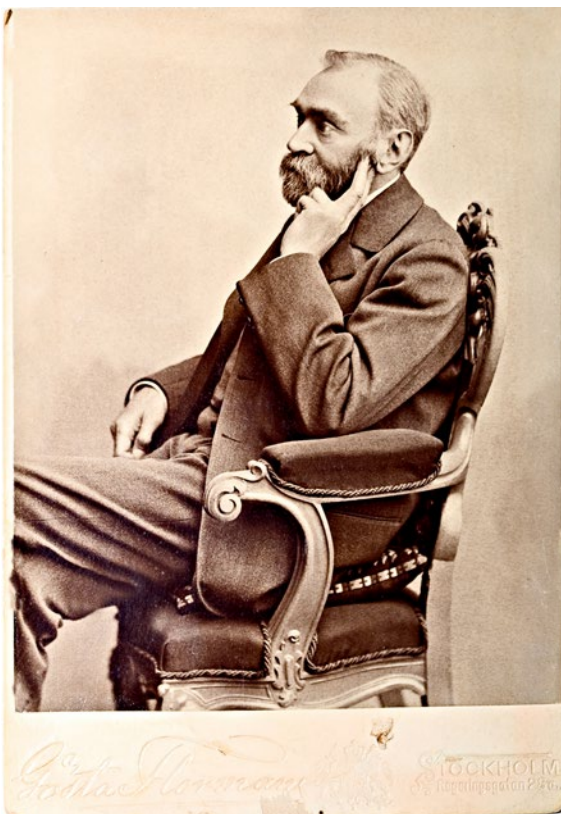
Progressiv altruist

Alfred Nobel var progressiv och radikal för sin tid. Han var uttalad socialdemokrat och feminist, och hans filantropiska ådra visade sig bland annat genom engagemang i frågan om kvinnors rösträtt och karriärvägledning för franskilda kvinnor. Ytterligare ett uttryck för Alfred Nobels vilja att lämna ett positivt avtryck på samhället är att han lät arbetare på bruksverken bo kvar även efter att de slutat arbeta. Här visar sig även hur Alfred Nobels koppling till brukssamhället sträcker sig genom hela kedjan, från råvara, till förädling och innovation.

Pacifist

Alfred Nobel valde inte krutet – krutet valde honom. Av Ingrid Carlbergs bok framgår att Alfred Nobel tvingades in i sin fars fotspår för att rädda familjens ekonomi, och det var dynamiten som i första hand tjänade Alfred Nobels förmögenhet. Samtidigt var fred ett grundläggande ideal som han trodde att dynamiten skulle åstadkomma genom terrorbalans, det vill säga att vapnen helt enkelt blev för farliga för att någon skulle våga använda dem.

Under sin livstid hade Alfred Nobel dessutom en nära relation med Bertha von Suttner, en känd författare och pacifist som påverkade honom starkt både personligt och ideologiskt. Von Suttner blev även den första kvinnliga mottagaren av Alfred Nobels fredspris 1905.

Partnerskap och världsmedborgare

Många av Alfred Nobels affärsmässiga framgångar kom efter att han ingick i partnerskap med fransmannen Paul Barbe som enligt Ingrid Carlberg var en slipad men skrupelfri affärsman. Tillsammans skapade de ett dynamitimperium. Under sin karriär startade Alfred Nobel bolag i många olika länder och han besökte dem med jämna mellanrum. Han trodde på handel och relationsbyggande över gränser, allt för att skapa så mycket nytta som möjligt. Även med dagens mått mätt är Alfred Nobel minst sagt en världsmedborgare som såg möjligheter där andra såg begränsningar.

Tvärvetenskap och önskan om livet i det dolda

Alfred Nobel ville att pengar skulle arbeta, han ville inte ge finansiellt stöd till ingenjörer som själva kunde bli rika på sina uppfinningar utan premierade ideell

ALFRED NOBEL
1833 — 1896

CHARL. STÅLHOLM 1887

forskning som kunde bidra till ett bättre samhälle. Samtidigt var hans intresse för skapande och kreativitet i stort – genom litteratur, musik, kemi och filosofi – ständigt närvarande och tvärvetenskapen är därmed en av de viktigaste konnotationerna till namnet Alfred Nobel än idag.

Ingrid Carlberg beskriver Alfred Nobel som en romantiker med tro på strävan efter en idealvärld. Under hela sin karriär som uppfinnare och kemist drömde han om att bli poet och författare. Han var djupt påverkad av sin barndoms 1840-50tal i St Petersburg, och inspirerades av de engelska poeterna Percy Bysshe Shelley och Lord Byron.

Alfred Nobel skrev dikter och en teaterpjäs, men var överlag frustrerad över att han inte kunde omsätta sin kreativitet inom fler fält, vilket är ett av skälen till att han mot slutet istället förverkligade sig genom andras projekt. Under de sista åren i livet blev Alfred Nobel en utpräglad mecenat och affärsängel som donerade stora summor pengar till olika personer och projekt. Trots generösa gärningar var han blyg och ointresserad av att själv synas. Alfred Nobel var principiellt emot statyer och persondyrkan, det var resultaten som var viktiga.

Intervju Åke Strid

Örebro universitet har satt Örebro på Sverigekartan och Åke Strid, professor och vice rektor för internationalisering och infrastruktur, vill sätta universitet på världskartan. I arbetet kan namnet Alfred Nobel fungera som en värdefull dörröppnare, men det krävs att Björkborns konferensanläggning utvecklas så att kopplingen till universitetet blir både praktisk och regelbunden.

Vad är din syn på det här projektet?

– Kopplingen till Alfred Nobels Björkborn är något vi gärna skulle vilja använda i vår internationella studentrekrytering. Min uppfattning är att namnet Alfred Nobel betyder mycket mer utomlands än i Sverige. Alla vet vad Nobelpriset är och för forskare finns det ingenting som slår an mer. Vår geografiska närhet till Alfred Nobels sista bostad kan i allra högsta grad fungera som en dörröppnare både i rekrytering av lärare, forskare och studenter och för samarbeten.

Hur hoppas du att Björkborn utvecklas framåt?

– Vi ligger bara fyra mil från Björkborn och på sikt hoppas vi kunna använda det i vår positionering. Vissa år kommer Nobelpristagarna till oss och håller föreläsningar dagarna efter prisutdelningen. Då får de även plantera ett eget träd på Björkborn och det brukar vi visa för våra utländska studenter och andra gäster. Utvecklas Björkborn till att bli mer konferensinriktat kan vi dessutom få hit internationella konferenser, och använda kopplingen till anläggningen för att attrahera bästa möjliga kompetens. I förlängningen kan vi då tillgodose efterfrågan på arbetskraft i ett alltmer internationellt näringsliv här i Örebro med omnejd.

– Det finns även ett antal stora företag i Karlskoga som säkerligen kommer att använda Björkborn för sina möten. Det är alltid bra med en konferensanläggning med en viss variation i storlek, dit man kan åka oavsett om man är fem eller tvåhundra personer. På så sätt är universitetets behov inte olika företagens och därför hoppas jag att det är i den riktningen man har planerat utvecklingen för Björkborn.

Vilka aktörer borde vara med?

– Försvarsindustrin är med idag men inte kemiindustrin, vilket är synd. Dels eftersom Nobel var med och grundade den, och dels eftersom företagen än idag ligger så nära Björkborn geografiskt. Det vore även bra att ha med fler av kommunerna i regionen, till exempel Nora där det finns en del avknoppningar från Nobels industrier. Även andra grannkommuner skulle med fördel kunna marknadsföra Björkborn eftersom det ligger så nära. Att ett större antal av de inbjudna intressenterna satsar gemensamt på Björkborn är avgörande både för att lyckas med initiativet och för att Björkborn ska bli en intressant samarbetspartner för universitetet.

Så går vi vidare

Det råder ingen tvekan om att namnet Alfred Nobel bär på en aura av vetenskap och mänsklig nytta samt att han är den mest välkände svensken globalt. På så sätt finns ett tydligt nyttoperspektiv i Örebro län för ökad användning av personen Alfred Nobel och hans koppling till Björkborn och Karlskoga. Björkborns framtida utveckling blir därför av central betydelse som sammanhållande centrum för länets ambitioner kring arbetet med namnet Alfred Nobel. Om Björkborn kan utvecklas till en modern och välkänd mötesplats för akademi, näringsliv och allmänhet öppnas dörrar för fler gränsöverskridande samarbeten i linje med Alfred Nobels anda och livsgärning.

För att nå dit krävs omfattande investeringar i Björkborn, både avseende byggnader, parkmiljö och infrastruktur. Om, och i vilken takt detta kan ske, avgörs främst av hur Karlskoga kommun lyckas avsätta resurser för en sådan satsning. En del insatser har redan gjorts på herrgården, till exempel en ny gångbro till området och renovering av de historiska byggnaderna.

Vägen framåt avgörs alltså i hög grad av hur ägaren Karlskoga kommun förmår satsa de resurser som krävs för att få Björkborn att lyfta. I den frågan kommer positiva signaler från politiken i Karlskoga. Ambitionen och visionen lever mycket starkt, men som alltid i kommunal verksamhet är det många angelägna investeringar som trängs i budgeten.

Mycket talar för att näringslivet och andra aktörer i Örebroregionen skulle kunna stötta en sådan satsning, men i vilken omfattning och på vilket sätt måste undersökas vidare. Nyckeln för att kunna gå vidare i samtal med andra intressenter är att Karlskoga kommun kan visa upp en tydlig plan för hur uppgraderingen av Björkborn ska genomföras.

Projektarbetet har visat att Alfred Nobels namn är ett starkt varumärke, men kopplingen till Örebroregionen är relativt svag, eftersom Alfred Nobel gick bort tre år efter sitt förvärv av Bofors och Björkborn. Alfred Nobels anda lever visserligen starkt i Karlskoga, men i omvärlden är kunskapen om Karlskogas koppling till

Alfred Nobel och Björkborn ganska låg. För att lyfta behövs en mer omfattande marknadsföring.

Tre element har dock identifierats som kan fungera som kopplingar mellan regionens ambitioner idag och Alfred Nobels anda och livsgärning.

De tre elementen är:

- samhällsnytta
- gränsöverskridande möten och samarbeten
- praktisk handling/ gå från idé till verklighet.

Vissa aktörer i Örebroregionen arbetar på flera sätt vidare i Alfred Nobels anda och hans avtryck finns fortfarande kvar i regionen. Syftet med projektet är att synliggöra detta genom att i berättande form beskriva den samlade bild och det budskap som Örebroregionens aktörer gemensamt skulle kunna värna. Genom att skapa denna berättelse som en slags gemensam framtidsvision finns möjligheten att växla upp ytterligare för att utveckla Örebroregionens forskning, innovationsarbete och näringsliv, stärka kompetensförsörjningen och därigenom skapa en gemensam och stark position nationellt och internationellt

En ramberättelse har tagits fram baserat på de tre elementen i form av en skissfilm. Om partnergruppen vill gå vidare och utveckla integrationen av personen Alfred Nobel i verksamheter och initiativ, finns möjlighet att bygga vidare på skissfilmens grundidé.

Projektet har också kommit fram till sex slutsatser och rekommendationer för vidare arbete:

1. Bestäm vad som ska åstadkommas – sätt mätbara mål och identifiera målgrupper.
2. Få ökad balans mellan vision och nuläge – lev som vi lär och stärk kopplingen.
3. Utse en dedikerad organisation och resurser med tydligt ägarskap.
4. Undersök framtida målgruppers associationer till Alfred Nobel och vilken bild de har i dag av Örebro-regionen.
5. Involvera och skapa delaktighet för att bilden ska bli verklighet.
6. Väck uppmärksamhet genom symbolaktiviteter. Utöver detta har även ett antal utvecklingsinsatser tagits fram som förslag på framtida aktiviteter som kan fungera som symbolaktivitet

Förslag på insatser

Nedan finns förslag till insatser som går i linje med ramberättelsen och som kan symbolisera att gå från idé till verklighet och handling i Alfred Nobels fotspår.

Professorsprogram

Syfte att stärka redan starka miljöer med tydlig spets. Ett fyraårigt program med en professorsrekrytering per år där man skapar ett attraktivt professorspaket för internationell rekrytering av toppforskare med ett ben i akademien och ett i industrin. Samfinansieras av Örebro universitetet, Region Örebro län, Nyckelfonden vid Universitetssjukhuset i Örebro samt från industrin.

Professurer inom medicinsk AI, proteomik samt inom hälsa och arbetsmiljö kopplat till additiv tillverkning. Intresse finns i dagsläget från både akademi och klinik. Proteomik är en gren av biologin som undersöker stora mängder data om proteiner i olika sammanhang, framförallt deras struktur och funktion.

Det som krävs är att alla samfinansierare samlas och bestämmer inriktning på första professorsprogrammet.

Bedömningen är att störst intresse finns inom proteomik och medicinsk AI.

Forskarskola

Forskarskola med industrinära och samhällsnära forskning med koppling till Alfred Nobels bredd inom områden som teknik, life science och humaniora. Ett sätt att internationalisera universitetet genom ett nätverk för studenter och forskare som möjliggör utbyte mellan de universitetsstäder där Alfred Nobel levde och verkade. Forskarskolan skulle naturligt kunna ha verksamhet på Björkborn. Doktoranderna i forskarskolan skulle kunna uppdras vika en del av sin tid till att inspirera barn och unga. Att få fler barn och unga, särskilt flickor, intresserade av naturvetenskap är angeläget.

Mobilitetsnätverk för studenter och unga forskare

Syftet att ytterligare internationalisera Örebro universitet. Ett nätverk byggs upp med lärosäten i alla de städer där Alfred Nobel levde och verkade. Erasmus-finansierat för studentmobilitet inom EU, annan finansiering för utomeuropeiska utbyten. Årliga utbyten/mobilitet på olika akademiska nivåer. Unga forskare från "Nobeluniversiteten" besöker Björkborn.

Forskarinternat/forskarretreat på Björkborn/Sanremo

Möjliggöra för forskargrupper att få tid tillsammans att utveckla sina projekt och grupper. Skulle kunna ske i samarbete med Sanremo. Finansieringen av 2-4 retreats per år för grupper inom medicinämnet skulle kunna ske med medel från Nyckelfonden.

Samlat innovationsstöd i länet

Ett sätt att stimulera nytänkande och innovation i länet där flera intressenter tillsammans skapar en innovationsfond där ett innovationsråd granskar och bedömer de ansökningar som kommer in.

Centers of Excellence

Centers of Excellence med fokus både på forskning och innovation i Alfred Nobels anda. Initiera dialog med Vetenskapsrådet och Vinnova om att skapa ett antal Alfred Nobel-centra i Sverige finansierat av flera parter.

Stipendier i Alfred Nobels anda

Stipendier i Alfred Nobels anda som syftar till att uppmuntra och hjälpa unga som vill studera vidare eller starta företag, utveckla en produktion/innovation. Stimulans i form av stipendier skulle kunna genomföras relativt omgående om det görs med medel från Region Örebro län/regional utveckling. Ska det göras med andra aktörer som exempelvis ALMI eller näringslivet krävs det mer arbete och resurser. Det är viktigt att stämma av detta med Nobelstiftelsen innan beslut tas.

Projektets rekommendationer

Projektets rekommendation är att göra det tydligt vad man vill åstadkomma och vilka målgrupperna är och därefter sätta mätbara mål som tydligt kan följas upp.

Önskvärt är att de tre elementen samhällsnytta, gränsöverskridande möten och samarbeten och praktisk handling, på något sätt styr och vägleder fortsatt utveckling i länet för att stärka kopplingen till Alfred Nobel och skapa trovärdiga bevis för den bild som ska målas upp.

Vidare rekommenderas att se över ett lämpligt sätt att fortsätta driva arbetet som passar regionens aktörer, där det finns ett tydligt ägarskap och dedikerade resurser gällande både personal och tid.

Möjligheterna att undersöka målgruppernas associationer till Alfred Nobel samt till Örebroregionen bör ses över. En plan för involvering och delaktighet bör tas fram så att bilden som skapas blir sann och skapar stolta ambassadörer.

Slutligen är projektets rekommendation att skapa en plan för vilka insatser som ska bära positioneringsarbetet och skapa en kommunikationsstrategi samt en plan för kommunikationsaktiviteter.

